

Warszawa, dnia 15 czerwca 2012 r.

Poz. 221

Zarząd Szkolenia -- P7

**DECYZJA Nr 184/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 13 czerwca 2012 r.

**w sprawie organizacji systemu kształcenia i szkolenia
z „Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Konfliktów Zbrojnych” w resorcie
obrony narodowej**

Na podstawie § 1 pkt 9 lit. a i e oraz § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. Nr 94, poz. 426), ustala się, co następuje:

1. Przepisy decyzji stosuje się do zapewnienia właściwej organizacji oraz koordynacji i funkcjonowania systemu kształcenia i szkolenia z „Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Konfliktów Zbrojnych” w ramach systemu kształcenia i szkolenia resortu obrony narodowej.
2. Użyte w decyzji określenia oznaczają:
 - 1) „edukacja” – kształcenie i szkolenie z „Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Konfliktów Zbrojnych” w resorcie obrony narodowej;
 - 2) „system” – system kształcenia i szkolenia z „Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Konfliktów Zbrojnych” w resorcie obrony narodowej;
 - 3) „Międzynarodowe Prawo Humanitarne Konfliktów Zbrojnych”, zwane dalej „MPHKZ” – definicja i zakres znajdujący się w załączniku nr 1 do decyzji.
3. Edukację prowadzi się w szkolnictwie wojskowym oraz we wszystkich komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, zwanych dalej „komórkami i jednostkami organizacyjnymi resortu obrony narodowej”, niezależnie od ich poziomu oraz zakresu działania, w celu:

- 1) dostarczenia niezbędnej wiedzy wymaganej do realizacji zadań zgodnie z MPHKZ;
 - 2) uświadomienia zagrożenia odpowiedzialnością karną ponoszoną z tytułu naruszenia MPHKZ;
 - 3) nabycia przez żołnierzy i pracowników resortu obrony narodowej zdolności koniecznych do właściwego zastosowania MPHKZ i odpowiedniego reagowania;
 - 4) umożliwienia dowódcom rozwiązywania problemów dotyczących właściwego zastosowania MPHKZ służących zapewnieniu odpowiedniego podejmowania decyzji;
 - 5) umożliwienia dowódcom i oficerom sztabu wzięcia pod uwagę ograniczeń wynikających z MPHKZ, jak i środków ostrożności podczas planowania, przygotowania i prowadzenia działań w ramach postawionego zadania.
4. W ramach edukacji wykorzystuje się kazusy prawne z zakresu MPHKZ, zapewniając tym samym możliwość analizy rzeczywistych zdarzeń i określenia zasad postępowania w przypadku zaistnienia podobnych sytuacji oraz doskonalą się formy i metody szkolenia, przy zastosowaniu Systemu Wykorzystania Doświadczeń w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „Siłami Zbrojnymi RP”.
 5. Zakres wiedzy przekazywanej podczas edukacji uzupełnia się na bieżąco o informacje dotyczące umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, a także o zebrane doświadczenia z prowadzonych operacji.
 6. Edukację na każdym poziomie wspierają doradcy prawni.
 7. W przygotowaniu przedsięwzięć edukacyjnych należy współpracować w miarę możliwości z Międzynarodowym Ruchem Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, w szczególności zaś z Polskim Czerwonym Krzyżem.
 8. Edukacją są objęci wszyscy żołnierze i pracownicy resortu obrony narodowej.
 9. Edukację w ramach systemu prowadzi się zgodnie z rozwiązaniami organizacyjnymi określonymi w załącznikach nr 2-7 do decyzji oraz założeniami edukacyjnymi określonymi w załącznikach nr 8-11 do decyzji, w sześciu podsystemach:
 - 1) szkolenia doradców prawnych dowódców, wykładowców i instruktorów;
 - 2) edukacji w uczelniach wojskowych;
 - 3) edukacji w centrach i ośrodkach szkolenia;
 - 4) szkolenia w jednostkach i komórkach organizacyjnych resortu obrony narodowej;
 - 5) szkolenia w pododdziałach jednostek wojskowych;
 - 6) edukacji rezerw osobowych.

10. Za koordynację funkcjonowania systemu odpowiada Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego reprezentowany przez Szefa Zarządu Szkolenia – P7 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, zwanego dalej „Szefem Zarządu Szkolenia – P7 SGWP”.
11. W zakresie realizacji poszczególnych zadań systemowych:
- 1) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, reprezentowany przez Szefa Zarządu Szkolenia – P7 SGWP i przy udziale właściwych dyrektorów (szefów) komórek organizacyjnych resortu obrony narodowej i dowódców (szefów, komendantów, dyrektorów) jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej, opowiada za informowanie sił zbrojnych państw Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) w kwestiach dotyczących zmian w stosowaniu MPHKZ, a zwłaszcza w szkoleniu z MPHKZ wynikających z:
 - a) ratyfikowania przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych,
 - b) prawa krajowego, jak również narodowej polityki i oficjalnej interpretacji MPHKZ oraz przedsięwzięć implementacyjnych,
 - c) norm zwyczajowego prawa międzynarodowego,
 - d) programów szkolenia z MPHKZ;
 - 2) Szef Zarządu Szkolenia – P7 SGWP odpowiada za koordynację edukacji oraz opracowanie i nowelizację dokumentów, a także materiałów edukacyjnych systemu w resorcie obrony narodowej ze szczególnym uwzględnieniem kazusów prawnych i doświadczeń z prowadzonych operacji. W porozumieniu z dowódcami rodzajów Sił Zbrojnych RP (równorzędnymi), Dyrektorem Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wojskowego, Dyrektorem Departamentu Wychowania i Promocji Obronności oraz Dyrektorem Departamentu Kadr ustala potrzeby i możliwości prowadzenia edukacji w kraju oraz poza jego granicami;
 - 3) Dyrektor Departamentu Prawnego, jako Szef Wojskowej Służby Prawnej, odpowiada za koordynację edukacji doradców prawnych. W porozumieniu z Szefem Zarządu Szkolenia – P7 SGWP ustala potrzeby i możliwości szkoleniowe;
 - 4) Dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wojskowego odpowiada za sprawowanie nadzoru nad edukacją kandydatów skierowanych na szkolenia w uczelniach wojskowych;
 - 5) Dyrektor Departamentu Kadr odpowiada za ujmowanie w „Planie doskonalenia zawodowego kadry i pracowników wojska za granicą” szkolenia z MPHKZ na podstawie ofert partnerów zagranicznych oraz potrzeb określonych przez Szefa Zarządu Szkolenia - P7 SGWP;
 - 6) Dyrektor Departamentu Wychowania i Promocji Obronności odpowiada za określenie zasadniczych kierunków i zadań resortu obrony narodowej w dziedzinie edukacji obywatelskiej, w tym upowszechnianie MPHKZ;
 - 7) Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych odpowiada za umieszczanie w bazie systemu informacji dotyczących wykorzystania doświadczeń i wniosków

związanych z zastosowaniem zasad i reguł MPHKGZ w sytuacjach zaistniałych podczas działań bojowych;

- 8) Dyrektor Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych odpowiada za opracowanie i nowelizację dokumentów szkoleniowych Sił Zbrojnych RP, implementujących zapisy dokumentów standaryzacyjnych NATO w części dotyczącej MPHKGZ oraz przekazanie ich do wdrożenia w resorcie obrony narodowej;
- 9) dyrektorzy, szefowie, dowódcy oraz komendanci komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej odpowiadają za:
 - a) edukację w podległych im instytucjach oraz zgłaszanie zapotrzebowań w tym zakresie poza podległymi im strukturami oraz wdrożenie dokumentów w podległych jednostkach organizacyjnych,
 - b) bieżące przekazywanie do Szefa Zarządu Szkolenia – P7 SGWP informacji na temat realizacji działań wynikających z opracowywania, aktualizacji i wdrożenia dokumentów standaryzacyjnych.

12. Decyzja wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *T. Siemoniak*

MIĘDZYNARODOWE PRAWO HUMANITARNE KONFLIKTÓW ZBROJNYCH (MPHKZ) – DEFINICJA I ZAKRES

1. Definicja MPHKG

MPHKZ to normy międzynarodowe ustanowione przez umowy międzynarodowe lub zwyczaj międzynarodowy, których szczególnym zadaniem jest rozwiązywanie problemów humanitarnych wynikających bezpośrednio z międzynarodowych lub niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych i które z przyczyn humanitarnych ograniczają prawo stron konfliktu zbrojnego do swobodnego wyboru metod i środków prowadzenia działań zbrojnych lub chronią osoby i dobra, które są lub mogą być dotknięte skutkami konfliktu zbrojnego¹.

2. Zakres MPHKG

Wielostronne umowy międzynarodowe z zakresu MPHKG ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską:

- 1) Konwencja w sprawie okrętów szpitalnych, podpisana w Hadze dnia 21 grudnia 1904 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 60, poz. 439);
- 2) Konwencja o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1927 r. Nr 21, poz. 159);
- 3) Konwencja dotycząca praw i obowiązków mocarstw i osób neutralnych w razie wojny lądowej, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1927 r. Nr 21, poz. 163);
- 4) Konwencja dotycząca praw i zwyczajów wojny lądowej, podpisana wraz z odnośnym Regulaminem w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1927 r. Nr 21, poz. 161);
- 5) Konwencja o bombardowaniu przez morskie siły zbrojne w czasie wojny, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 6, poz. 66);
- 6) Konwencja o postępowaniu ze statkami handlowymi nieprzyjaciela na początku działań wojennych, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 6, poz. 64);
- 7) Konwencja o przerabianiu statków handlowych na okręty wojenne, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 6, poz. 65);
- 8) Konwencja o przystosowaniu do wojny morskiej zasad Konwencji Genewskiej, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 6, poz. 67);
- 9) Konwencja o pewnych ograniczeniach w wykonywaniu prawa zdobyczy

¹ Definicja ujęta we wstępie do "Komentarza do Protokołów Dodatkowych z 8 czerwca 1977 roku do Konwencji Genewskich z 1949 roku", opublikowanego w 1987 roku przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża.

podczas wojny morskiej, podpisana w Hadze dnia 18 października 1907 r. (Dz. U. z 1936 r. Nr 6, poz. 68);

- 10) Protokół dotyczący zakazu używania na wojnie gazów duszących, trujących lub podobnych oraz środków bakteriologicznych, podpisany w Genewie dnia 17 czerwca 1925 r. (Dz. U. z 1929 r. Nr 28, poz. 278);
- 11) Protokół dotyczący przepisów o akcji wojennej łodzi podwodnych, ustalonych w części IV traktatu londyńskiego z dnia 22 kwietnia 1930 r., podpisany w Londynie dnia 6 listopada 1936 r. (Dz. U. z 1937 r. Nr 55, poz. 425);
- 12) Porozumienie międzynarodowe w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisane w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. Nr 63, poz. 367);
- 13) Konwencja w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa, uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 9 grudnia 1948 r. (Dz. U. z 1952 r. Nr 2, poz. 9, z późn. zm.);
- 14) Konwencje o ochronie ofiar wojny, podpisane w Genewie dnia 12 sierpnia 1949 r. (Dz. U. z 1956 r. Nr 38, poz. 171, załącznik):
 - a) Konwencja Genewska o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych,
 - b) Konwencja Genewska o polepszeniu losu rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu,
 - c) Konwencja Genewska o traktowaniu jeńców wojennych,
 - d) Konwencja Genewska o ochronie osób cywilnych podczas wojny;
- 15) Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem Wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisane w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212, załącznik);
- 16) Konwencja o niestosowaniu przedawnienia wobec zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 26 listopada 1968 r. (Dz. U. z 1970 r. Nr 26, poz. 208, z późn. zm.);
- 17) Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, sporządzona w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 10 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 1, poz. 1, załącznik);
- 18) Konwencja o zakazie używania technicznych środków oddziaływania na środowisko w celach militarnych lub jakichkolwiek innych celach wrogich, otwarta do podpisania w Genewie dnia 18 maja 1977 r. (Dz. U. z 1978 r. Nr 31, poz. 132, załącznik);
- 19) Protokoły dodatkowe do Konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., sporządzone w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1992 r. Nr 41, poz. 175, załącznik):

- a) Protokół dodatkowy do Konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (Protokół I),
 - b) II Protokół dodatkowy do Konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., dotyczący ochrony ofiar niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych (Protokół II);
- 20) Konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, wraz z załącznikami, sporządzona w Genewie dnia 10 października 1980 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 23, poz. 104):
- a) Protokół w sprawie niewykrywalnych odłamków (Protokół I),
 - b) Protokół w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń (Protokół II),
 - c) Protokół w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia broni zapalających (Protokół III);
- 21) Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11);
- 22) Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, sporządzona w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 63, poz. 703, załącznik);
- 23) Dodatkowy protokół z dnia 13 października 1995 r. do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, sporządzonej w Genewie 10 października 1980 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 215, poz. 1583), (tzw. IV Protokół w sprawie oślepiającej broni laserowej);
- 24) Poprawiony II Protokół w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń zgodnie z poprawkami z dnia 3 maja 1996 r. (Protokół II zgodnie z poprawkami z dnia 3 maja 1996 r.) załączony do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, sporządzonej w Genewie dnia 10 października 1980 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 125, poz. 1048);
- 25) Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego, sporządzony w Rzymie dnia 17 lipca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 708);
- 26) Drugi Protokół do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r., sporządzony w Hadze dnia 26 marca 1999 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 248);
- 27) Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjęty w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 91, poz. 608);
- 28) Poprawiony Artykuł 1. Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne

cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, wraz z załącznikami, sporządzonej w Genewie dnia 10 października 1980 r. (Konwencja CCW), przyjęty przez Państwa-Strony na Drugiej Konferencji Przeglądowej Konwencji CCW w Genewie dnia 21 grudnia 2001 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 85, poz. 566);

- 29) Protokół o wybuchowych pozostałościach wojennych do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki (Protokół V), sporządzony w Genewie dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 266, poz. 1577);
- 30) Protokół dodatkowy do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 roku dotyczący przyjęcia dodatkowego znaku rozpoznawczego, przyjęty w Genewie dnia 8 grudnia 2005 roku (Protokół III) (Dz. U. z 2010 r. Nr 70, poz. 447).

Wielostronne umowy międzynarodowe z zakresu MPHKZ podpisane przez Rzeczpospolitą Polską lub w stosunku do których trwają prace zmierzające do związania się tymi umowami:

- 1) Międzynarodowa konwencja o zwalczaniu rekrutacji, wykorzystywania, finansowania i szkolenia najemników, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 4 grudnia 1989 r. – Konwencja ta została podpisana przez przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 grudnia 1990 r.;
- 2) Konwencja o zakazie użycia, składowania, produkcji i transferu min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu, sporządzona w Oslo dnia 18 września 1997 r. – Konwencja została podpisana przez przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 4 grudnia 1997 r.

ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE SZKOLENIA DORADCÓW PRAWNYCH, WYKŁADOWCÓW I INSTRUKTORÓW

1. Centralna koordynacja szkolenia doradców prawnych, wykładowców i instruktorów z MPHKG zapewni stały wgląd w potrzeby i możliwości szkoleniowe oraz pozwoli na szybszą reakcję w przypadku wystąpienia zagrożeń planowanej realizacji szkolenia.
2. Szkolenie realizuje się w oparciu o możliwości krajowe i zagraniczne dla przekazania lub poznania doświadczeń z różnych systemów szkolenia, odnośnie metod, form i materiałów szkoleniowo-metodycznych, przy uwzględnieniu dążenia do ich standaryzacji w ramach NATO.
3. Realizowany program szkolenia ma zapewnić poziom wiedzy i umiejętności umożliwiające prowadzenie szkoleń oraz wsparcie ćwiczeń od poziomu pododdziału do poziomu komórki lub jednostki organizacyjnej resortu obrony narodowej.
4. Program szkoleń, poza omówieniem istniejących przepisów prawnych oraz analizą przypadków związanych z naruszeniem norm MPHKG, powinien obejmować wiedzę i umiejętności konieczne dla przygotowania i przeprowadzenia szkoleń z MPHKG.
5. Szkolenie krajowe z zakresu MPHKG kończy się egzaminem.
6. Uwarunkowania szkolenia krajowego z MPHKG:
 - 1) szkolenie odbywa się w uczelniach wojskowych;
 - 2) za szkolenie odpowiedzialni są rektorzy - komendanci uczelni wojskowych;
 - 3) szkolenie prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni lub inne osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie z MPHKG;
 - 4) szkolenie jest prowadzone zgodnie z założeniami organizacyjno-programowymi kursu, opracowanymi przez uczelnię wojskową na podstawie wytycznych zlecającego;
 - 5) tematyka dotycząca przestrzegania MPHKG zawarta jest także w zajęciach praktycznych dotyczących działań taktycznych;
 - 6) podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załączniku nr 11 do decyzji; dodatkowo szkolenie powinno uwzględniać zakres wiedzy z załączników nr 8-10 do decyzji;
 - 7) formy i metody szkolenia dobierane są zgodnie z zasadami dydaktyki;
 - 8) liczba godzin szkoleniowych jest zgodna z zatwierdzoną specyfikacją.
7. W ramach zdobywania niezbędnej wiedzy oraz doświadczenia z MPHKG, doradcy prawni, wykładowcy i instruktorzy uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach, kursach i konferencjach, organizowanych przez krajowe, jak i zagraniczne organizacje i instytucje.

ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE EDUKACJI Z MPHKG W UCZELNIACH WOJSKOWYCH

1. Edukacja z MPHKG realizowana jest we wszystkich uczelniach wojskowych podczas kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych (oficerów) oraz w ramach systemu doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych Sił Zbrojnych RP, przygotowującego żołnierzy zawodowych do objęcia obowiązków na kolejnych stanowiskach służbowych. Treści edukacyjne z MPHKG realizowane są obowiązkowo na wszystkich kierunkach studiów oraz studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych.
2. Edukacja z MPHKG w uczelniach wojskowych kończy się egzaminem.
3. Edukacja z MPHKG w uczelniach wojskowych prowadzona jest z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - 1) kształcenie kandydatów na żołnierzy zawodowych (oficerów) – studia I i II stopnia:
 - a) kształcenie odbywa się we wszystkich uczelniach wojskowych,
 - b) za kształcenie odpowiedzialni są rektorzy-komendanci uczelni wojskowych,
 - c) zajęcia prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni oraz inne osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie zakończone egzaminem z MPHKG,
 - d) zajęcia prowadzone są zgodnie z planami studiów i programami nauczania,
 - e) tematyka dotycząca przestrzegania MPHKG zawarta jest także w zajęciach praktycznych dotyczących działań taktycznych,
 - f) podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załączniku nr 10 do decyzji,
 - g) formy i metody kształcenia dobierane są zgodnie z zasadami dydaktyki,
 - h) minimalna liczba godzin realizowanych na studiach z MPHKG wynosi 24 godziny, z których 20 godzin planowanych jest na kształcenie w module oficerskim i 4 godziny w szkoleniu podstawowym - w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne”;
 - 2) kształcenie oficerów – studia wojskowe II stopnia:

Uwarunkowania kształcenia oficerów w ramach studiów II stopnia są podobne do kształcenia kandydatów na oficerów. Dobór zagadnień edukacyjnych zawartych w załączniku nr 10 do decyzji powinien zapewnić rozwinięcie i ugruntowanie wiedzy pozyskanej podczas studiów wojskowych I stopnia. Minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 16 godzin;

3) kształcenie kandydatów na oficerów – studium oficerskie:

Uwarunkowania kształcenia kandydatów na oficerów w studium oficerskim są podobne do kształcenia na kierunku studiów. Realizacja zagadnień edukacyjnych zawartych w załączniku nr 10 do decyzji powinna zapewnić uzyskanie niezbędnej wiedzy dowódczej z MPHKG. Minimalna ilość godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 24 godziny, które należy planować na nauczanie przepisów prawnych z MPHKG, przewidując co najmniej 1/4 czasu na ćwiczenia z ich stosowania w szkoleniu podstawowym w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne”;

4) szkolenie oficerów – kursy kwalifikacyjne przygotowujące na stanowiska służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego podpułkownika włącznie:

Uwarunkowania szkolenia oficerów w ramach kursów kwalifikacyjnych są podobne do kształcenia kandydatów na oficerów. Dobór zagadnień edukacyjnych zawartych w załączniku nr 10 do decyzji powinien zapewnić ugruntowanie i rozwinięcie wiedzy pozyskanej podczas studiów wojskowych I i II stopnia oraz studium oficerskiego. Minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 16 godzin, które należy planować na nauczanie przepisów prawnych z MPHKG, przewidując co najmniej 1/4 czasu na ćwiczenia z zakresu ich stosowania oraz realizując problematykę w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne” i „Sztuka operacyjna”;

5) szkolenie oficerów lekarzy – na kursach kwalifikacyjnych, przygotowujących na stanowiska zaszeregowane do stopnia etatowego majora, podpułkownika i pułkownika włącznie oraz w ramach kształcenia podyplomowego:

Uwarunkowania szkolenia oficerów lekarzy oraz dobór zagadnień edukacyjnych powinny być zgodne z wymogami określonymi w ppkt 4. Minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 15 godzin, które należy planować w ramach przedmiotu „Bioetyka i prawo medyczne”;

6) kształcenie oficerów – studia podyplomowe przygotowujące na stanowiska służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego pułkownika:

Uwarunkowania kształcenia oficerów w ramach studiów podyplomowych są podobne do kształcenia kandydatów na oficerów. Dobór zagadnień szkoleniowych do kształcenia zawartych w załączniku nr 10 do decyzji powinien zapewnić ugruntowanie i rozwinięcie wiedzy pozyskanej podczas studiów wojskowych I i II stopnia oraz kursów kwalifikacyjnych. Minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 30 godzin, które należy planować na kształcenie z przepisów prawnych, przewidując co najmniej 1/4 czasu na ćwiczenia z zakresu stosowania MPHKG, realizując problematykę w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne” i „Sztuka operacyjna”.

ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE EDUKACJI Z MPHKG W CENTRACH I OŚRODKACH SZKOLENIA

1. Edukacja z MPHKG realizowana jest w szkolnictwie wojskowym na szczeblu rodzajów Sił Zbrojnych RP głównie podczas przygotowania żołnierzy do pracy na kolejnych stanowiskach służbowych. Edukacja różni się zakresem i czasem trwania w poszczególnych korpusach osobowych i niezależnie od korpusu osobowego kończy się egzaminem.
2. Dodatkowe szkolenie z MPHKG realizuje się w ramach kursów kwalifikacyjnych przygotowujących do objęcia kolejnych stanowisk służbowych w celu ugruntowania wiedzy wymaganej dla poszczególnych korpusów i powinno zostać zakończone zaliczeniem.
3. Edukację z MPHKG w centrach i ośrodkach szkolenia oraz szkołach podoficerskich prowadzi się z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - 1) szkolenie kandydatów na szeregowych zawodowych:
 - a) szkolenie odbywa się w placówkach szkolnictwa wojskowego – w centrach i ośrodkach szkolenia,
 - b) za szkolenie odpowiedzialni są komendanci centrów i ośrodków szkolenia,
 - c) szkolenie prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,
 - d) zajęcia prowadzone są zgodnie z programem szkolenia,
 - e) tematyka z MPHKG zawarta jest w zajęciach w ramach przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”,
 - f) podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załączniku nr 8 do decyzji,
 - g) formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
 - h) minimalna liczba godzin szkoleniowych z zakresu MPHKG wynosi 9 godzin, z których 2/3 należy planować na zajęcia w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne”;
 - 2) kształcenie kandydatów na podoficerów zawodowych:
 - a) ze środowiska cywilnego oraz szeregowych rezerwy:
 - kształcenie odbywa się w szkołach podoficerskich,
 - za kształcenie odpowiedzialni są komendanci szkół podoficerskich,
 - kształcenie prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których

obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,

- zajęcia prowadzone są zgodnie z programem kształcenia. W etapie kształcenia podstawowego i ogólnego, zajęcia są prowadzone proporcjonalnie do czasu trwania etapów szkoleń,
- tematyka z MPHKG zawarta jest w zajęciach w ramach przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”,
- podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załączniku nr 9 do decyzji,
- formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
- minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG to 23 godziny, z których 2/3 należy planować na zajęcia w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne”,

b) z korpusu szeregowych zawodowych:

- kształcenie odbywa się w szkołach podoficerskich,
- za kształcenie odpowiedzialni są komendanci szkół podoficerskich,
- kształcenie prowadzą dowódcy, wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,
- zajęcia prowadzone są zgodnie z programem kształcenia w etapie szkolenia ogólnego,
- tematyka z MPHKG zawarta jest w zajęciach w ramach przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”,
- podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załączniku nr 9 do decyzji,
- formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
- minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG wynosi 15 godzin, z których 2/3 należy planować na zajęcia w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne”;

3) szkolenie w ramach kursów kwalifikacyjnych:

- a) szkolenie odbywa się w szkołach podoficerskich rodzajów Sił Zbrojnych RP,
- b) za szkolenie odpowiedzialni są komendanci szkół podoficerskich,
- c) szkolenie prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,
- d) zajęcia prowadzone są zgodnie z programem kursu,
- e) tematyka MPHKG zawarta jest w ramach przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”,

- f) zagadnienia szkoleniowe wybierane są z załączników nr 8, 9 lub 10 do decyzji, w zależności od korpusu żołnierzy, dla których kurs jest prowadzony,
- g) formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
- h) minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPMKZ wynosi 6 godzin.

**ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE SZKOLENIA Z MPHKG
W KOMÓRKACH I JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH
RESORTU OBRONY NARODOWEJ**

1. Szkoleniem z MPHKG objęte są dowództwa, sztaby wszystkich szczebli dowodzenia od batalionu (równorzędnego) włącznie, komendy oraz komórki organizacyjne resortu obrony narodowej. Szkolenie prowadzi się corocznie w ramach szkolenia uzupełniającego jednocześnie ze wszystkimi korpusami, uzupełniając je praktyczną realizacją zagadnień z MPHKG w ramach ćwiczeń lub treningów sztabowych.
2. Zaleca się prowadzenie szkolenia z MPHKG w jednostkach nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej.
3. Szkolenie prowadzi się z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - 1) szkolenie odbywa się w komórkach i jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej, o których mowa w pkt 1 i 2;
 - 2) za szkolenie odpowiedzialni są dyrektorzy (szefowie) komórek organizacyjnych resortu obrony narodowej i dowódcy (szefowie, komendanci, dyrektorzy) jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej;
 - 3) szkolenie prowadzą doradcy prawni, wykładowcy lub instruktorzy zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok;
 - 4) zajęcia są prowadzone zgodnie z planem szkolenia uzupełniającego oraz planem ćwiczeń i treningów;
 - 5) tematyka z MPHKG zawarta jest w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne” i w ćwiczeniach lub treningach sztabowych. W komórkach i jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej nierealizujących ćwiczeń lub treningów sztabowych, całość szkolenia z tematyki MPHKG realizuje się w ramach szkolenia uzupełniającego;
 - 6) podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załącznikach nr 8, 9 i 10 do decyzji;
 - 7) formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”;
 - 8) minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG w ciągu roku wynosi 6 godzin, z których 2/3 należy planować w ramach szkolenia uzupełniającego.

ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE SZKOLENIA Z MPHKG W PODODDZIAŁACH JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

1. W pododdziałach jednostek wojskowych (i równorzędnych) funkcjonujących w oparciu o trzyletnią strukturę szkolenia, zasadnicze szkolenie z MPHKG prowadzi się w celu przygotowania do działań lub w ramach szkolenia doskonalącego – podtrzymującego zdolność i gotowość do działania (lub jemu równoważnego), realizowanego zgodnie z potrzebami określonymi przez dowódcę.
2. W pododdziałach jednostek wojskowych szkolących się w jednorocznej strukturze szkolenia poza ugruntowaniem wiedzy nabytej podczas kształcenia lub poprzedniego jednorocznego okresu szkolenia doskonalenie i uzupełnienie wiedzy realizuje się poprzez rozwiązywanie problemów związanych z przestrzeganiem MPHKG.
3. Niezależnie od struktury szkolenia w jego trakcie wykorzystuje się kazusy prawne dotyczące przestrzegania MPHKG ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji, jakie zaistniały w rejonach działań zbliżonych do rejonów działań przewidzianych lub prowadzonych dla danych jednostek wojskowych (i równorzędnych).
4. Doradcy prawni jednostek wojskowych wspierają szkolenie z MPHKG prowadzone przez dowódców lub instruktorów zarówno podczas szkolenia w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne”, jak i „Szkolenie taktyczne”.
5. Szkolenie w pododdziałach (i równorzędnych) prowadzi się z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - 1) szkolenie odbywa się w miejscach stałej dyslokacji, rejonach szkoleń lub prowadzenia działań;
 - 2) za szkolenie odpowiedzialni są dowódcy pododdziałów;
 - 3) szkolenie prowadzą dowódcy, instruktorzy, doradcy prawni; dodatkowo w roli prowadzących szkolenie mogą występować instruktorzy lub doradcy prawni z wyższego szczebla dowodzenia, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok;
 - 4) tematyka szkolenia z MPHKG zawarta jest w zajęciach w ramach przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”;
 - 5) zagadnienia szkoleniowe określone są w załącznikach nr 8, 9 i 10 do decyzji;
 - 6) formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”;
 - 7) minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG:
 - a) w trzyletnim okresie szkolenia:
 - w szkoleniu drużyny, plutonu (równorzędnym) należy planować 12 godzin na szkolenie w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne” oraz 8 godzin na zajęcia praktyczne w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne” (po 4 godziny podczas szkolenia poszczególnych szczebli organizacyjnych),

- w szkoleniu zgrywającym szczebla kompanii i batalionu (równorzędnym) należy planować 8 godzin na szkolenie w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne” oraz 8 godzin na zajęcia praktyczne w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne” (po 4 godziny podczas szkolenia poszczególnych szczebli organizacyjnych),
 - w pozostałej części trzyletniego okresu szkolenia w kraju lub w czasie przygotowania i uczestniczenia w działaniach, jak również odtwarzania zdolności do działania po ich zakończeniu, liczbę godzin szkoleniowych określa dowódca pododdziału lub planuje szkolenie zgodnie z wytycznymi przełożonego, jeżeli zostały wydane,
- b) w rocznym okresie szkolenia należy planować 10 godzin na szkolenie w ramach przedmiotu „Szkolenie prawne” oraz 8 godzin na zajęcia praktyczne w ramach przedmiotu „Szkolenie taktyczne”.

ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE DOTYCZĄCE EDUKACJI REZERW OSOBOWYCH Z MPHKG

1. Szkolenie żołnierzy rezerwy:

- 1) szkolenie żołnierzy rezerwy z MPHKG następuje podczas ćwiczeń i szkoleń rezerw osobowych prowadzonych w czasie pokoju i po mobilizacyjnym rozwinięciu;
- 2) szkolenie żołnierzy rezerwy z MPHKG w pododdziałach (równorzędnych) prowadzi się z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - a) szkolenie odbywa się w macierzystych jednostkach wojskowych,
 - b) za szkolenie odpowiedzialni są dowódcy pododdziałów,
 - c) szkolenie prowadzą wykładowcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,
 - d) zajęcia są prowadzone zgodnie z programem szkolenia w czasie pokoju lub planem szkolenia po mobilizacyjnym rozwinięciu,
 - e) tematyka z MPHKG zawarta jest w zajęciach z przedmiotów: „Szkolenie prawne” i „Szkolenie taktyczne”,
 - f) zagadnienia szkoleniowe są określone w załącznikach nr 8, 9 i 10 do decyzji, odpowiednio do korpusu osobowego szkolonych,
 - g) formy i metody szkolenia określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
 - h) podczas corocznego szkolenia w czasie pokoju należy realizować szkolenie w wymiarze co najmniej 4 godzin szkoleniowych z MPHKG.

2. Szkolenie żołnierzy Narodowych Sił Rezerwowych (NSR):

- 1) szkolenie kandydatów do NSR odbywa się głównie w ramach służby przygotowawczej realizowanej w jednostkach szkolnictwa wojskowego (uczelnie wojskowe, szkoły podoficerskie, centra i ośrodki szkolenia); doskonalenie indywidualnych umiejętności i szkolenie zgrywające żołnierzy NSR realizowane jest w macierzystych jednostkach wojskowych;
- 2) liczbę godzin szkoleniowych w ramach szkolenia doskonalącego lub podtrzymującego umiejętności i nawyki, jak również podczas przygotowania lub udziału w działaniach, określa dowódca pododdziału lub planuje szkolenie zgodnie z wytycznymi przełożonego, jeżeli zostały wydane;
- 3) szkolenie NSR prowadzi się z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:
 - a) szkolenie odbywa się podczas szkolenia:
 - przygotowawczego szeregowych - w centrach i ośrodkach szkolenia,
 - przygotowawczego podoficerów - w szkołach podoficerskich,

- przygotowawczego oficerów - w uczelniach wojskowych,
 - indywidualnego, zgrywającego i doskonalącego - w macierzystych jednostkach wojskowych,
- b) za szkolenie w zależności od typu szkolenia odpowiedzialni są:
- właściwi komendanci centrów szkolenia, szkół podoficerskich, ośrodków szkolenia i wyższych szkół oficerskich – w zakresie szkolenia przygotowawczego,
 - dowódcy pododdziałów (równorzędni) - w zakresie szkolenia indywidualnego, zgrywającego i doskonalącego,
- c) szkolenie prowadzą wykładowcy, dowódcy lub instruktorzy; dodatkowo w roli wykładowców lub instruktorów mogą występować doradcy prawni, których obecność została uzgodniona i zapewniona zgodnie z zasadami planowania szkolenia na kolejny rok,
- d) zajęcia są prowadzone zgodnie z programem szkolenia,
- e) tematyka z MPHKG zawarta jest w zajęciach z przedmiotów: „Szkolenie prawne” (przedmiot „MPHKZ” w uczelniach wojskowych) i „Szkolenie taktyczne”,
- f) podstawowe zagadnienia szkoleniowe są określone w załącznikach nr 8, 9 i 10 do decyzji,
- g) formy i metody szkolenia:
- w uczelniach wojskowych dobierane są zgodnie z zasadami dydaktyki,
 - w rodzajach Sił Zbrojnych RP określa „Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej”,
- h) minimalna liczba godzin szkoleniowych z MPHKG:
- w ramach szkolenia przygotowawczego wynosi 12 godzin dla oficerów, 10 godzin dla podoficerów i 9 godzin dla szeregowych,
 - w ramach corocznego szkolenia indywidualnego, zgrywającego i doskonalącego wynosi 4 godziny.

ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE Z MPHKZ DLA SZEREGOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW RESORTU OBRONY NARODOWEJ

1. Treści edukacyjne:

- 1) rodzaje konfliktów zbrojnych, cel, zakres stosowania MPHKZ i prawa krajowego;
- 2) znaczenie MPHKZ w planowaniu i prowadzeniu działań;
- 3) kombatant – definicja, status wraz z konsekwencjami, utrata statusu; szpiegdy, najemnicy, dezercerzy;
- 4) ogólna ochrona jeńców wojennych, prawo do ucieczki, stosunki jeńców wojennych ze światem zewnętrznym oraz z władzami, internowanie jeńców wojennych, praca jeńców wojennych, wynagradzanie;
- 5) zasady ogólne: konieczności wojskowej, rozróżnienia, proporcjonalności (minimalnej siły niezbędnej do likwidacji zagrożenia), humanitaryzmu; prawo do samoobrony;
- 6) ogólna ochrona przed skutkami działań zbrojnych, osoby niebędące kombatantami, określenie osób cywilnych i ludności cywilnej, ochrona ludności cywilnej, dobra o charakterze cywilnym, dobra niezbędne dla przetrwania ludności cywilnej, ochrona budowli i urządzeń zawierających niebezpieczne siły, środki ostrożności w czasie ataku i przeciw atakom, miejscowości i strefy pod szczególną ochroną, traktowanie osób we władzy strony konfliktu; dziennikarze i media;
- 7) traktowanie rannych i chorych, osoby wyłączone z działań zbrojnych, personel medyczny i duchowny, budynki, inwentarz i transporty sanitarne; prawo do noszenia broni;
- 8) podstawowe zasady ochrony dóbr kultury i miejsc kultu religijnego, status ochronny, zasady traktowania, utrata statusu;
- 9) MPHKZ a zasady użycia siły wojskowej;
- 10) status, rola i podstawowe uprawnienia Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża oraz krajowych stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca w razie zaistnienia konfliktu zbrojnego; obrona cywilna;
- 11) problematyka rozkazu wojskowego w rozumieniu kodeksu karnego: możliwość odmowy wykonania rozkazu, możliwość wymuszenia posłuchu dla wydanego rozkazu przez przełożonego, rozkaz sprzeczny z prawem międzynarodowym (rozkaz przestępny);
- 12) zasady odpowiedzialności za nieprzestrzeganie norm MPHKZ: odpowiedzialność indywidualna i odpowiedzialność przełożonych, charakterystyka przestępstw stanowiących zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnię ludobójstwa według kodeksu karnego, obowiązek meldowania lub informowania o zaistniałych zdarzeniach.

2. Efekty edukacji - umiejętności i kompetencje:

- 1) po zakończeniu kształcenia na danym poziomie, realizowanego w ramach szkolnictwa wojskowego osoba powinna:
 - a) wskazać genezę regulacji poświęconych MPHKZ,
 - b) wymienić podstawowe akty prawne z zakresu MPHKZ,
 - c) zdefiniować podstawowe zasady wynikające z MPHKZ,
 - d) określić strony konfliktu oraz inne podmioty mogące występować w rejonie działań zbrojnych,
 - e) wymienić uzbrojenie, amunicję i inne środki prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione,
 - f) wymienić metody prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione,
 - g) wymienić podstawowe prawa człowieka wynikające z regulacji międzynarodowych,
 - h) zdefiniować zasady użycia siły oraz prawo żołnierza do samoobrony,
 - i) znać znaki ochronne;
- 2) po ukończeniu szkolenia w pododdziałach jednostek wojskowych, komórkach i jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej, osoba powinna:
 - a) znać obowiązki własne, przełożonego oraz państwa odnoszące się do MPHKZ,
 - b) wskazać podstawowe ograniczenia prawne i operacyjne dla wojsk wynikające z podstaw prawnych operacji,
 - c) wymienić podstawowe akty prawne mające zastosowanie dla działań,
 - d) zdefiniować podstawowe zasady wynikające z MPHKZ,
 - e) omówić obowiązek przestrzegania prawa międzynarodowego, prawa krajowego oraz prawa państwa przyjmującego,
 - f) rozróżnić kombatantów od niekombatantów z uwzględnieniem specyfiki działań w rejonie misji (charakter ataków, sposób wyglądu/ubioru osób atakujących, specyfika zagrożenia, dotychczasowe doświadczenia wojsk działających w rejonie misji, personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji pozarządowych itp.),
 - g) zdefiniować zasady użycia siły oraz prawo żołnierza do samoobrony,
 - h) znać znaki ochronne.

ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE Z MPHKZ DLA PODOFICERÓW

1. Treści edukacyjne:

- 1) rodzaje konfliktów zbrojnych, zakres obowiązywania MPHKZ;
- 2) znaczenie MPHKZ w planowaniu i prowadzeniu działań;
- 3) kombatant – definicja, status wraz z konsekwencjami, utrata statusu; szpiegdy, najemnicy, dezercerzy;
- 4) ogólna ochrona jeńców wojennych, prawo do ucieczki, stosunki jeńców wojennych ze światem zewnętrznym oraz z władzami, internowanie jeńców wojennych, praca jeńców wojennych, wynagradzanie; warunki i możliwość dozwolonego zatrzymywania osób cywilnych w rejonie misji, traktowanie zatrzymanych, przysługujące im prawa i obowiązki;
- 5) zasady ogólne: konieczności wojskowej, rozróżnienia, proporcjonalności (minimalnej siły niezbędnej do likwidacji zagrożenia), humanitaryzmu; prawo do samoobrony;
- 6) ogólna ochrona przed skutkami działań zbrojnych, osoby niebędące kombatantami, określenie osób cywilnych i ludności cywilnej, ochrona ludności cywilnej, dobra o charakterze cywilnym, dobra niezbędne dla przetrwania ludności cywilnej, środki ostrożności w czasie ataku i przeciw atakom, miejscowości i strefy pod szczególną ochroną; dziennikarze i media;
- 7) traktowanie osób cywilnych – status ochronny, status ochronny a bezpośredni udział w działaniach zbrojnych (bojowych), przesłanki utraty statusu ochronnego, pośrednia rola osób cywilnych w konflikcie (np. brak współpracy z wojskami misji), zagadnienie psychologicznego negatywnego oddziaływania na ludność cywilną (np. zastraszanie); zasady postępowania z mieniem prywatnym należącym do osób cywilnych lub władz centralnych i lokalnych, oznakowanie;
- 8) traktowanie rannych i chorych, osoby wyłączone z działań zbrojnych, personel medyczny i duchowny – status i zasady traktowania, budynki, inwentarz i transporty sanitarne; prawo do noszenia broni;
- 9) podstawowe zasady ochrony dóbr kultury i miejsc kultu religijnego, status ochronny, zasady traktowania, utrata statusu;
- 10) MPHKZ a zasady użycia siły wojskowej;
- 11) status, rola i podstawowe uprawnienia Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża oraz krajowych stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca w razie zaistnienia konfliktu zbrojnego; obrona cywilna;
- 12) problematyka rozkazu wojskowego w rozumieniu kodeksu karnego: możliwość odmowy wykonania rozkazu, możliwość wymuszenia posłuchu dla wydanego rozkazu przez przełożonego, rozkaz sprzeczny z prawem międzynarodowym (rozkaz przestępny);

- 13) zasady odpowiedzialności za nieprzestrzeganie norm MPHKZ: charakterystyka przestępstw stanowiących zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnię ludobójstwa według kodeksu karnego, obowiązek meldowania lub informowania o zaistniałych zdarzeniach, obowiązek bieżącego reagowania na działania podwładnych, podstawowe zasady zachowania żołnierzy w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa wynikającego z naruszenia norm prawa międzynarodowego – podstawowe prawa i obowiązki, odpowiedzialność dowódcy za działania podwładnych wynikające z wydanego rozkazu a odpowiedzialność dowódcy za działania podwładnych wynikające z podjęcia przez nich samodzielnej inicjatywy w zakresie użycia siły, odpowiedzialność za działanie a odpowiedzialność za zaniechanie, Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego – jurysdykcja, zasady odpowiedzialności;
 - 14) okupacja – prawa i obowiązki;
 - 15) postępowanie z uchodźcami (status, uprawnienia, obowiązki), zasady internowania;
 - 16) charakter obiektów zawierających niebezpieczne siły, oznakowanie, zasady postępowania;
 - 17) ochrona kobiet i dzieci w rejonie konfliktu, zasady postępowania z kobietami prowadzącymi działania zbrojne oraz dziećmi – żołnierzami (dziećmi wykorzystywanymi do prowadzenia działań zbrojnych), utrata statusu ochronnego, prawdopodobieństwo napotkania w rejonie działań zbrojnych zagrożenia ze strony dzieci i kobiet, podstawowe wiadomości z zakresu funkcjonujących programów pomocy dzieciom – byłym żołnierzom;
 - 18) ochrona praw człowieka w rejonie odpowiedzialności Polskiego Kontyngentu Wojskowego, podstawowe prawa człowieka mogące mieć zastosowanie w rejonie misji;
 - 19) inne zagadnienia związane z MPHKZ.
2. Efekty edukacji – umiejętności i kompetencje.
- Po zakończeniu edukacji podoficer powinien:
- 1) wskazać genezę regulacji poświęconych MPHKZ;
 - 2) znać obowiązki wynikające z MPHKZ oraz zasady odpowiedzialności za ich naruszenie;
 - 3) posiadać umiejętności zapewniające przestrzeganie zasadniczych przepisów MPHKZ mających do niego zastosowanie;
 - 4) potrafić podjąć właściwe działanie wobec naruszeń MPHKZ;
 - 5) wymienić podstawowe akty prawne normujące problematykę prawa wojennego;
 - 6) zdefiniować podstawowe zasady wynikające z MPHKZ;
 - 7) określić strony konfliktu oraz inne podmioty mogące występować w rejonie działań zbrojnych;
 - 8) wymienić uzbrojenie, amunicję i inne środki prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione;
 - 9) wymienić metody prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione;

- 10) wymienić podstawowe prawa człowieka wynikające z regulacji międzynarodowych;
- 11) zdefiniować zasady użycia siły oraz prawo żołnierza do samoobrony;
- 12) znać znaki ochronne;
- 13) wskazać podstawowe ograniczenia prawne i operacyjne dla wojsk wynikające z podstaw prawnych operacji;
- 14) omówić obowiązek przestrzegania prawa międzynarodowego, prawa krajowego oraz prawa państwa przyjmującego;
- 15) rozróżnić kombatantów od niekombatantów z uwzględnieniem specyfiki działań w rejonie misji (charakter ataków, sposób wyglądu/ubioru osób atakujących, specyfika zagrożenia, dotychczasowe doświadczenia wojsk działających w rejonie misji, personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji pozarządowych itp.).

ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE Z MPHKZ DLA OFICERÓW

1. Treści edukacyjne:

- 1) szkolenie podstawowe: pojęcia dotyczące MPHKZ – żołnierskie reguły prowadzenia walki oraz znaki ochronne używane w trakcie działań zbrojnych;
- 2) moduł oficerski:
 - a) geneza i rozwój MPHKZ, rodzaje konfliktów zbrojnych, cel i uzasadnienie stosowania MPHKZ,
 - b) zakres obowiązywania MPHKZ, podstawy prawne udziału Sił Zbrojnych RP w operacjach międzynarodowych,
 - c) znaczenie MPHKZ w planowaniu i prowadzeniu działań,
 - d) kombatant – definicja, status wraz z konsekwencjami, utrata statusu; szpiegdy, najemnicy, dezercerzy,
 - e) ogólna ochrona jeńców wojennych, prawo do ucieczki, stosunki jeńców wojennych ze światem zewnętrznym oraz z władzami, internowanie jeńców wojennych, praca jeńców wojennych, wynagradzanie, warunki i możliwość dozwolonego zatrzymywania osób cywilnych w rejonie misji, traktowanie zatrzymanych, przysługujące im prawa i obowiązki,
 - f) zasady ogólne: konieczności wojskowej, rozróżnienia, proporcjonalności (minimalnej siły niezbędnej do likwidacji zagrożenia), humanitaryzmu; prawo do samoobrony,
 - g) ogólna ochrona przed skutkami działań zbrojnych, osoby niebędące kombatantami, określenie osób cywilnych i ludności cywilnej, ochrona ludności cywilnej, dobra o charakterze cywilnym, dobra niezbędne dla przetrwania ludności cywilnej, środki ostrożności w czasie ataku i przeciw atakom, miejscowości i strefy pod szczególną ochroną; dziennikarze i media,
 - h) traktowanie osób cywilnych – status ochronny, status ochronny a bezpośredni udział w działaniach zbrojnych (bojowych), przesłanki utraty statusu ochronnego, pośrednia rola osób cywilnych w konflikcie (np. brak współpracy z wojskami misji), zagadnienie psychologicznego negatywnego oddziaływania na ludność cywilną (np. zastraszanie); zasady postępowania z mieniem prywatnym należącym do osób cywilnych lub władz centralnych i lokalnych, oznakowanie,
 - i) traktowanie rannych i chorych, osoby wyłączone z działań zbrojnych, personel medyczny i duchowny – status i zasady traktowania, budynki, inwentarz i transporty sanitarne; prawo do noszenia broni,
 - j) podstawowe zasady ochrony dóbr kultury i miejsc kultu religijnego, status ochronny, zasady traktowania, utrata statusu,
 - k) MPHKZ a zasady użycia siły wojskowej,

- l) status, rola i podstawowe uprawnienia Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża oraz krajowych stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca w razie zaistnienia konfliktu zbrojnego; obrona cywilna,
 - m) problematyka rozkazu wojskowego w rozumieniu kodeksu karnego: możliwość odmowy wykonania rozkazu, możliwość wymuszenia posłuchu dla rozkazu wydanego przez przełożonego, rozkaz sprzeczny z prawem międzynarodowym (rozkaz przestępny),
 - n) zasady odpowiedzialności za nieprzestrzeganie norm MPHKZ: charakterystyka przestępstw stanowiących zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości oraz zbrodnie ludobójstwa według kodeksu karnego, obowiązek meldowania lub informowania o zaistniałych zdarzeniach, obowiązek bieżącego reagowania na działania podwładnych, podstawowe zasady zachowania żołnierzy w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa wynikającego z naruszenia norm prawa międzynarodowego – podstawowe prawa i obowiązki, odpowiedzialność dowódcy za działanie podwładnych wynikające z wydanego rozkazu a odpowiedzialność dowódcy za działania podwładnych wynikające z podjęcia przez nich samodzielnej inicjatywy w zakresie użycia siły, odpowiedzialność za działanie a odpowiedzialność za zaniechanie, Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego – jurysdykcja, zasady odpowiedzialności,
 - o) okupacja – prawa i obowiązki,
 - p) postępowanie z uchodźcami (status, uprawnienia, obowiązki), zasady internowania,
 - q) charakter obiektów zawierających niebezpieczne siły, oznakowanie, zasady postępowania,
 - r) ochrona kobiet i dzieci w rejonie konfliktu, zasady postępowania z kobietami prowadzącymi działania zbrojne oraz dziećmi – żołnierzami (dziećmi wykorzystywanymi do prowadzenia działań zbrojnych), utrata statusu ochronnego, prawdopodobieństwo napotkania w rejonie działań zbrojnych zagrożenia ze strony dzieci i kobiet, podstawowe wiadomości z zakresu funkcjonujących programów pomocy dzieciom – byłym żołnierzom;
 - s) ochrona praw człowieka w rejonie odpowiedzialności Polskiego Kontyngentu Wojskowego, podstawowe prawa człowieka mogące mieć zastosowanie w rejonie misji,
 - t) inne zagadnienia związane z MPHKZ.
2. Efekty edukacji – umiejętności i kompetencje:
- 1) oficer, który ukończy szkolenie podstawowe powinien znać własne prawa i obowiązki w odniesieniu do MPHKZ;
 - 2) oficer, który ukończy moduł oficerski powinien:
 - a) wskazać genezę regulacji poświęconych MPHKZ,
 - b) znać obowiązki wynikające z MPHKZ oraz zasady odpowiedzialności za ich naruszenie,

- c) posiadać umiejętności zapewniające przestrzeganie zasadniczych przepisów MPHKZ mających do niego zastosowanie,
- d) potrafić wypełniać swoje obowiązki dowódcze z uwzględnieniem zakazów i ograniczeń wynikających z MPHKZ oraz znać zasady postępowania w przypadku naruszenia norm MPHKZ,
- e) potrafić zastosować ograniczenia i środki ostrożności dotyczące MPHKZ podczas planowania, przygotowania i prowadzenia działań,
- f) wymienić podstawowe akty prawne normujące problematykę prawa wojennego,
- g) zdefiniować podstawowe zasady wynikające z MPHKZ,
- h) zdefiniować strony konfliktu oraz inne podmioty mogące występować w rejonie działań zbrojnych,
- i) wymienić uzbrojenie, amunicję i inne środki prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione,
- j) wymienić metody prowadzenia działań zbrojnych uznane za zabronione,
- k) wymienić podstawowe prawa człowieka wynikające z regulacji międzynarodowych,
- l) zdefiniować zasady użycia siły oraz prawo żołnierza do samoobrony,
- m) wskazać i omówić znaki ochronne,
- n) wskazać przepisy prawa krajowego oraz państwa przyjmującego – niezbędne do planowania, przygotowania i prowadzenia działań zgodnie z MPHKZ,
- o) wymienić podstawowe akty prawne mające zastosowanie dla działań,
- p) omówić obowiązek przestrzegania prawa międzynarodowego, prawa krajowego oraz prawa państwa przyjmującego,
- q) rozróżnić kombatantów od niekombatantów z uwzględnieniem specyfiki działań w rejonie misji (charakter ataków, sposób wyglądu/ubioru osób atakujących, specyfika zagrożenia, dotychczasowe doświadczenia wojsk operujących w rejonie misji, personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji pozarządowych itp.).

ZAŁOŻENIA EDUKACYJNE DLA DORADCÓW PRAWNYCH, INSTRUKTORÓW I WYKŁADOWCÓW Z MPHKG

1. Treści edukacyjne:

- 1) MPHKG jako dziedzina prawa międzynarodowego publicznego;
- 2) legalność użycia siły we współczesnych stosunkach międzynarodowych;
- 3) międzynarodowe i niemiędzynarodowe konflikty zbrojne a sytuacje wewnętrznych niepokojów i napięć – ogólna charakterystyka prawnej kwalifikacji skutków takiego podziału dla prowadzenia działań zbrojnych;
- 4) status kombatanta i jeńca wojennego;
- 5) ochrona ludności cywilnej w konflikcie zbrojnym; definicja celu wojskowego;
- 6) zasady postępowania z zatrzymanymi w ramach konfliktu o charakterze niemiędzynarodowym;
- 7) ograniczenia i zakazy dotyczące środków i metod walki zbrojnej;
- 8) okupacja wojenna w świetle prawa wojennego;
- 9) terroryzm a MPHKG;
- 10) neutralność w konflikcie a status mocarstw opiekuńczych;
- 11) ochrona jeńców; ochrona rannych, chorych i rozbitków;
- 12) strefy ochronne: sanitarne, zneutralizowane, zdemilitaryzowane, miejscowości niebronione;
- 13) ochrona praw człowieka w konfliktach zbrojnych;
- 14) status, rola oraz podstawowe uprawnienia Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w razie zaistnienia konfliktu zbrojnego;
- 15) dziennikarze i media;
- 16) odpowiedzialność za zbrodnie i przestępstwa wojenne w prawie międzynarodowym;
- 17) odpowiedzialność za zbrodnie i przestępstwa wojenne w prawie krajowym;
- 18) ochrona dóbr kultury w konflikcie zbrojnym w świetle prawa międzynarodowego i krajowego;
- 19) ochrona środowiska naturalnego w konflikcie zbrojnym;
- 20) specyfika wojny morskiej;
- 21) specyfika wojny powietrznej;
- 22) zasady użycia siły zbrojnej;
- 23) inne zagadnienia związane z MPHKG.

Szczegółowe treści szkolenia określone są w założeniach szkoleniowych przed organizacją kursu.

2. Efekty edukacji – umiejętności i kompetencje.

Osoba która ukończy kurs powinna:

- 1) posiadać umiejętność przekazywania wiedzy dotyczącej stosowania MPHKG oraz prawa krajowego w działaniach zbrojnych;

- 2) potrafić wskazać prawa i obowiązki wynikające z MPHKZ oraz prawa krajowego, w tym znać:
- a) podstawowe akty prawne z zakresu MPHKZ (zgodnie z załącznikami nr 1-3 do decyzji),
 - b) genezę regulacji MPHKZ,
 - c) zasady MPHKZ i wyjaśnić zakres ich stosowania w oparciu o rzeczywiste zdarzenia,
 - d) status prawny podmiotów występujących w konflikcie międzynarodowym i niemiędzynarodowym,
 - e) przepisy MPHKZ regulujące ochronę osób cywilnych,
 - f) środki i metody prowadzenia działań zbrojnych zakazane przez MPHKZ lub w stosunku do których MPHKZ przewiduje ograniczenia w ich stosowaniu,
 - g) minimalne standardy humanitarnego traktowania wynikające z MPHKZ i międzynarodowego prawa ochrony praw człowieka,
 - h) zasady użycia siły oraz prawo żołnierza do samoobrony,
 - i) znaki ochronne,
 - j) ograniczenia prawne i operacyjne dla wojsk wynikające z podstaw prawnych operacji z udziałem Sił Zbrojnych RP,
 - k) przepisy prawa krajowego oraz państwa przyjmującego, niezbędne do zgodnego z MPHKZ planowania, przygotowania i prowadzenia działań,
 - l) zasady odpowiedzialności karnej za naruszenia MPHKZ.